

De GESCHIEDENIS van de WERELD

TEKST VAN J. SCHOONJANS

TEKENINGEN VAN L. EN F. FUNCKEN

COLBERT

LODEWIJK XIV wilde meester zijn van Frankrijk en scheidsrechter van Europa. De kunst te bevelen is de kunst zijn medewerkers te kiezen en Lodewijk XIV had puike ministers. Neen, geen edelen, die waren te onafhankelijk. Hij koos burgers. De ministers, men zei toen staatssekretarissen, moesten zonder tegenstribbelen de bevelen van de koning uitvoeren. Ondanks dit feit waren zij merkwaardig. Een van de beste medewerkers van Lodewijk XIV was beslist Colbert. Over hem vertellen wij vandaag.

3. — HET COLBERTISME

HET doel van Colbert was Frankrijk rijk te maken. Hij wilde verhinderen dat het geld naar de vreemde zou vloeien, en hij wenste vreemd geld in Frankrijk te doen binnenkomen. Daar Frankrijk op zijn eigen kon bestaan, hief Colbert zware taksen op buitenlandse produkten en blokkeerde aldus de import. Hij stichtte de « Manufactures Royales », nieuwe industrieën, die tegen lage prijzen kwaliteitsprodukten op de markt brachten: het laken van Elbœuf, tapijten van Beauvais, het glas van St-Gobain. Dit economisch systeem: niets kopen, maar veel verkopen, heette men het Colbertisme.

1. — TE VAUX-LE-VICOMTE

DE minister van Financiën droeg de titel van surintendant-generaal. Hij centraliseerde de diensten die de ontvangst van de belastingen in de provincies verzekerden. Hij heette Fouquet. Fouquet verwarde de publieke financiën met zijn eigen schatkist. Hij bewoonde te Vaux een prachtig kasteel en daar ontving hij Lodewijk XIV in het jaar 1661 met zoveel weelde en praal, dat de koning hem liet opsluiten te Pignerol! Hij werd vervangen door Colbert.

2. — DE « WERKOS »

JEAN - BAPTISTE COLBERT was de zoon van een lakenkoopman uit Reims. Hij was in dienst van Mazarin en ook medewerker van Fouquet, wiens bedriegerijen hij aan de kaak stelde. Twintig jaar lang werkte hij gemiddeld negentien uren per dag. Een wereldrekord! Hij deed alléén het werk van tien van onze huidige ministers. Van vier uur 's morgens zat hij achter zijn werktafel, die haast begaf onder het gewicht van de stapel papieren. Colbert was zwijgzaam, ruw, koud. Men noemde hem de « werkos ». Het was moeilijk, zo niet onmogelijk, hem van z'n dossiers te doen opkijken.

4. — DE HANDEL

HET Kanaal dat de Middellandse Zee met de Atlantische Oceaan verbindt werd gegraven door Riquet. Men bouwde de haven van Lorient voor de Indische Compagnie, men bezette de Antillen, Senegal en Madagascar. De Franse vloot breidde zich uit, de Middellandse Zee galeiën werden geroeid door galeislaven. St Vincent de Paul was hun aalmoezenier.

5. — ARME COLBERT!

COLBERT bekommerde zich om de landbouw. Hij stichtte de academies voor wetenschappen, muziek, schilderkunst en bouwkunde en bovendien de koninklijke bibliotheek. Hij waagde het de koning zijn buitensporige uitgaven te verwijten, en hij werd daarom uit zijn ambt ontzet. Hij stierf in 1683 van verdriet en ook... omdat hij niet meer werken kon!

(Wordt voortgezet.)